

Hvordan står det
til med
folkehelsen?

Åpent NCD-møte
2024

Litteraturhuset 5.desember 2024

For tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer (NCD)

- Nye utviklingstrekk
- Er utviklingen lik for alle?
- Når vi FNs bærekraftsmål?

Seniorforsker Inger Ariansen, FHI

Hovedmål

Redusere for tidlig død (før 70 år) av ikke-smittsomme sykdommer med 33% fra 2015 til 2030

9 mål

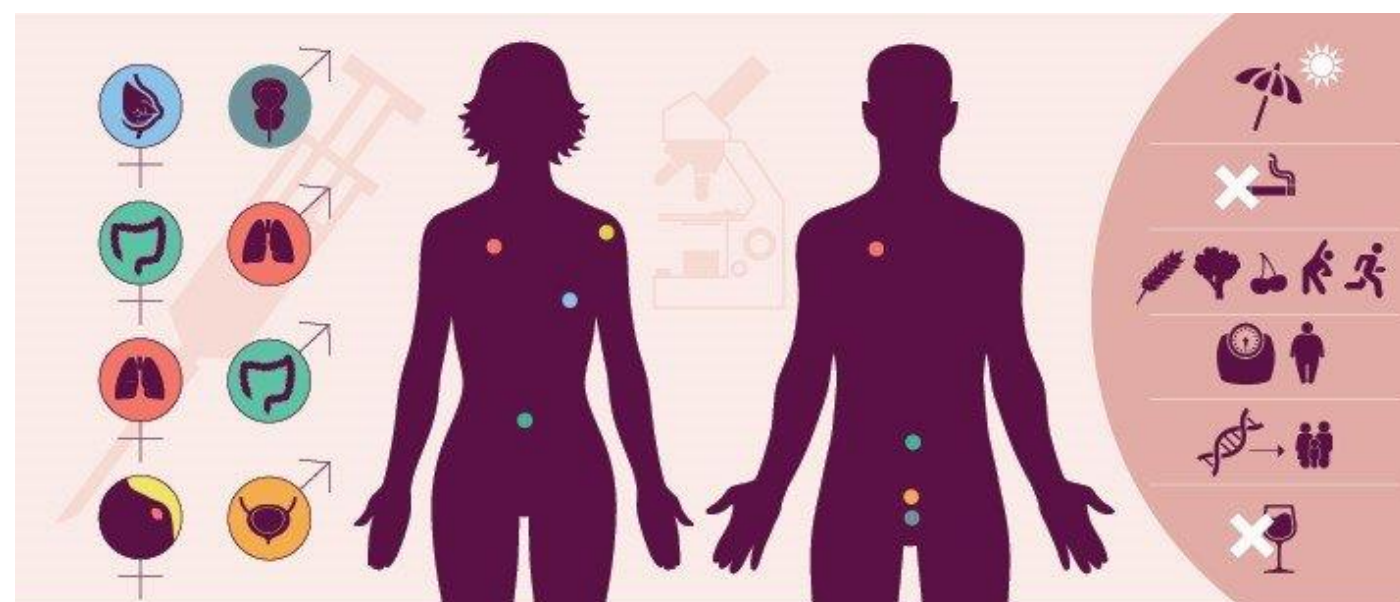

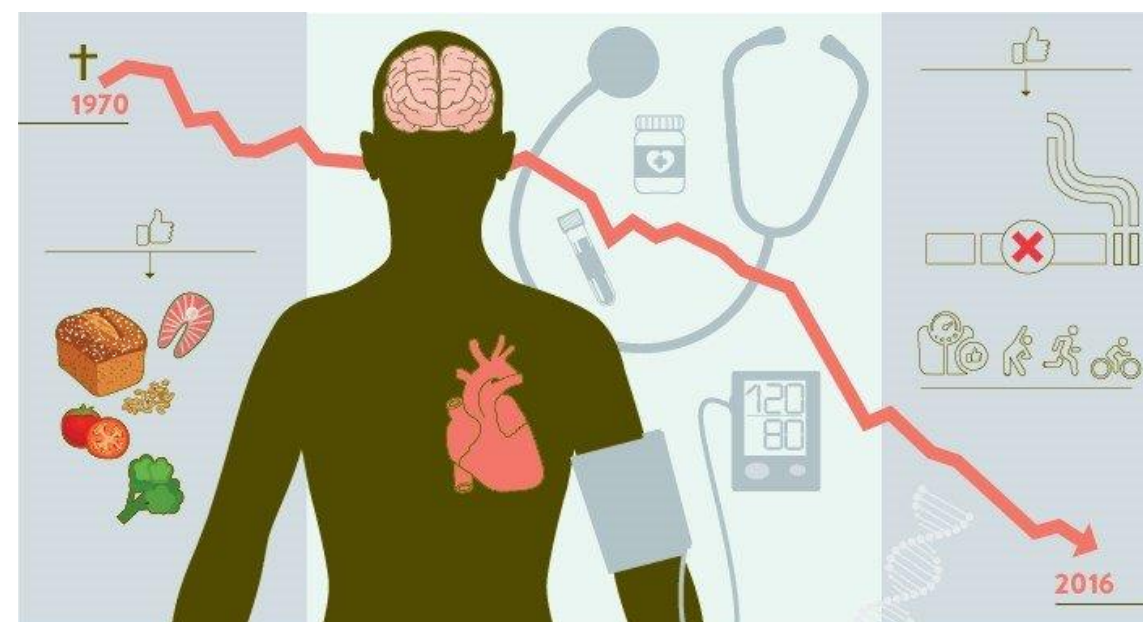
Ikke-smittsomme sykdommer

Noncommunicable diseases (NCD)

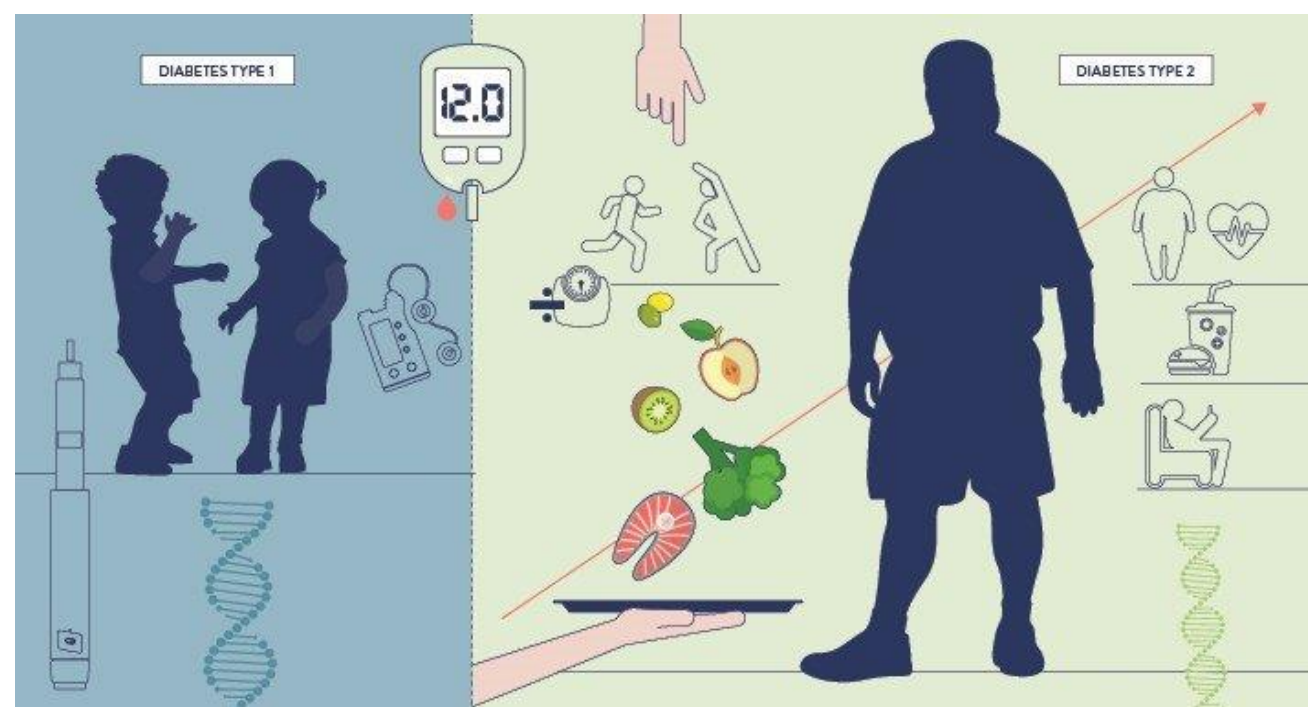
Kreft

Hjerte- og karsykdom

Diabetes

Lungesykdommer - KOLS

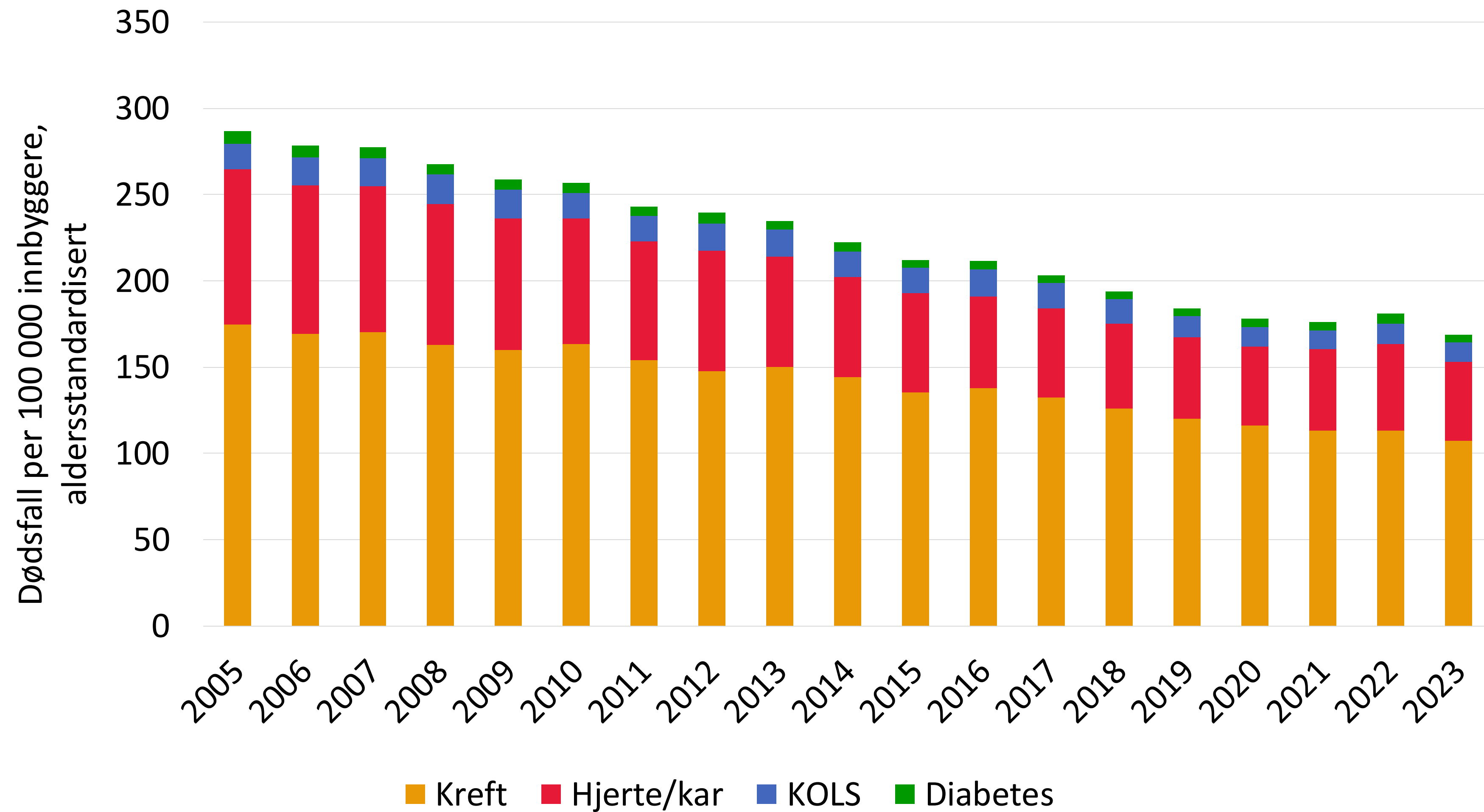

+

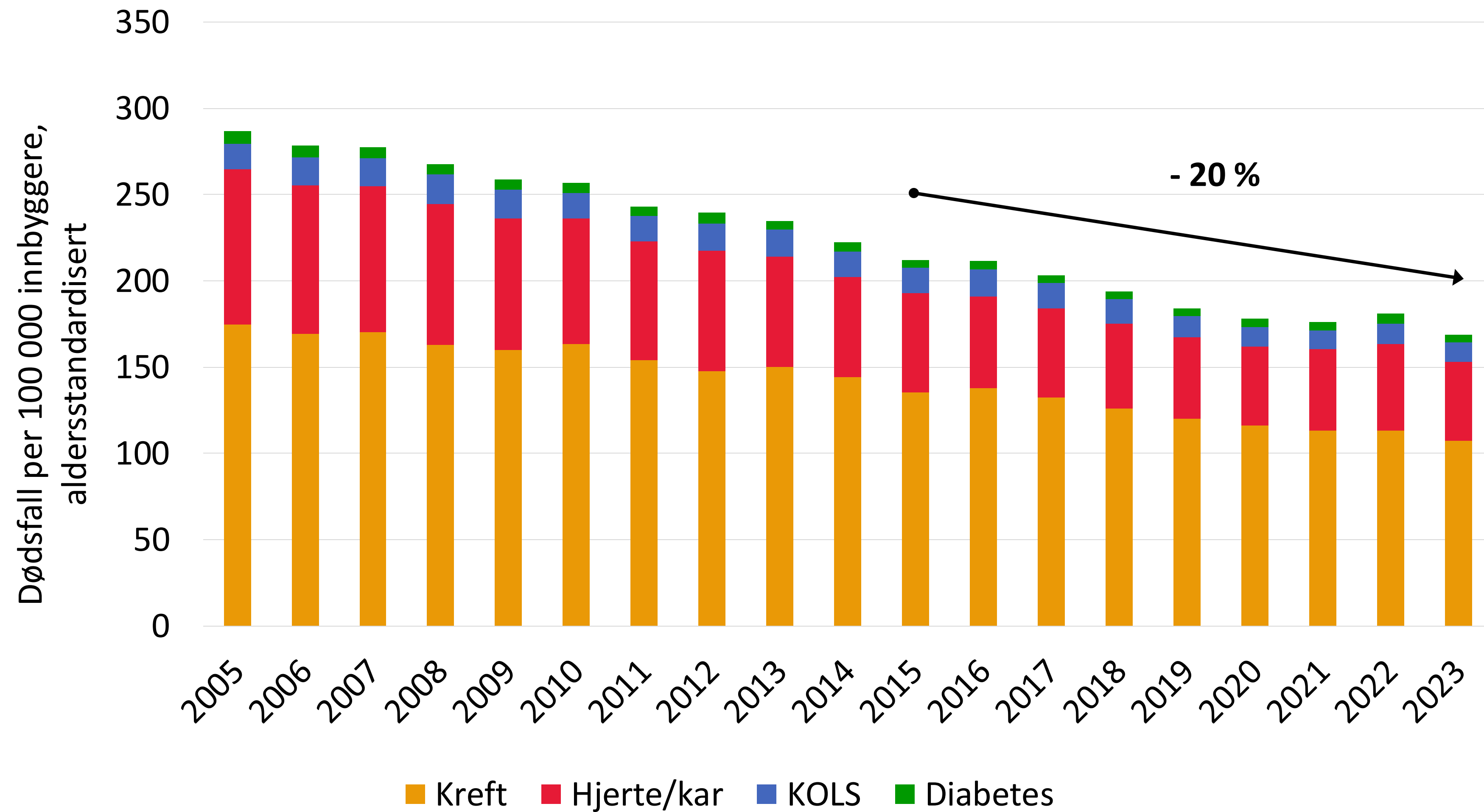
Psykiske lidelser

NCD-dødelighet 30-69 år

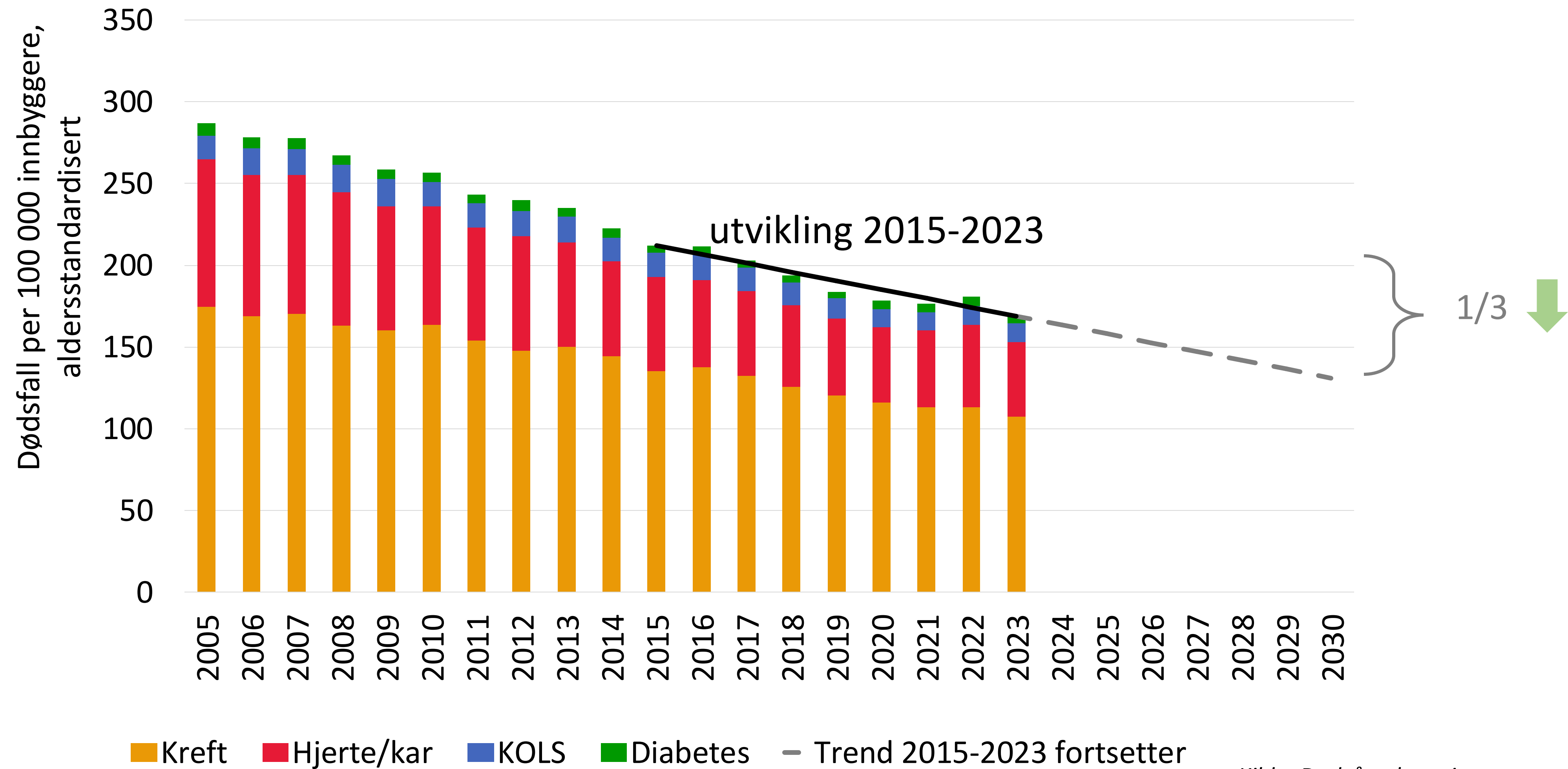

NCD-dødelighet 30-69 år

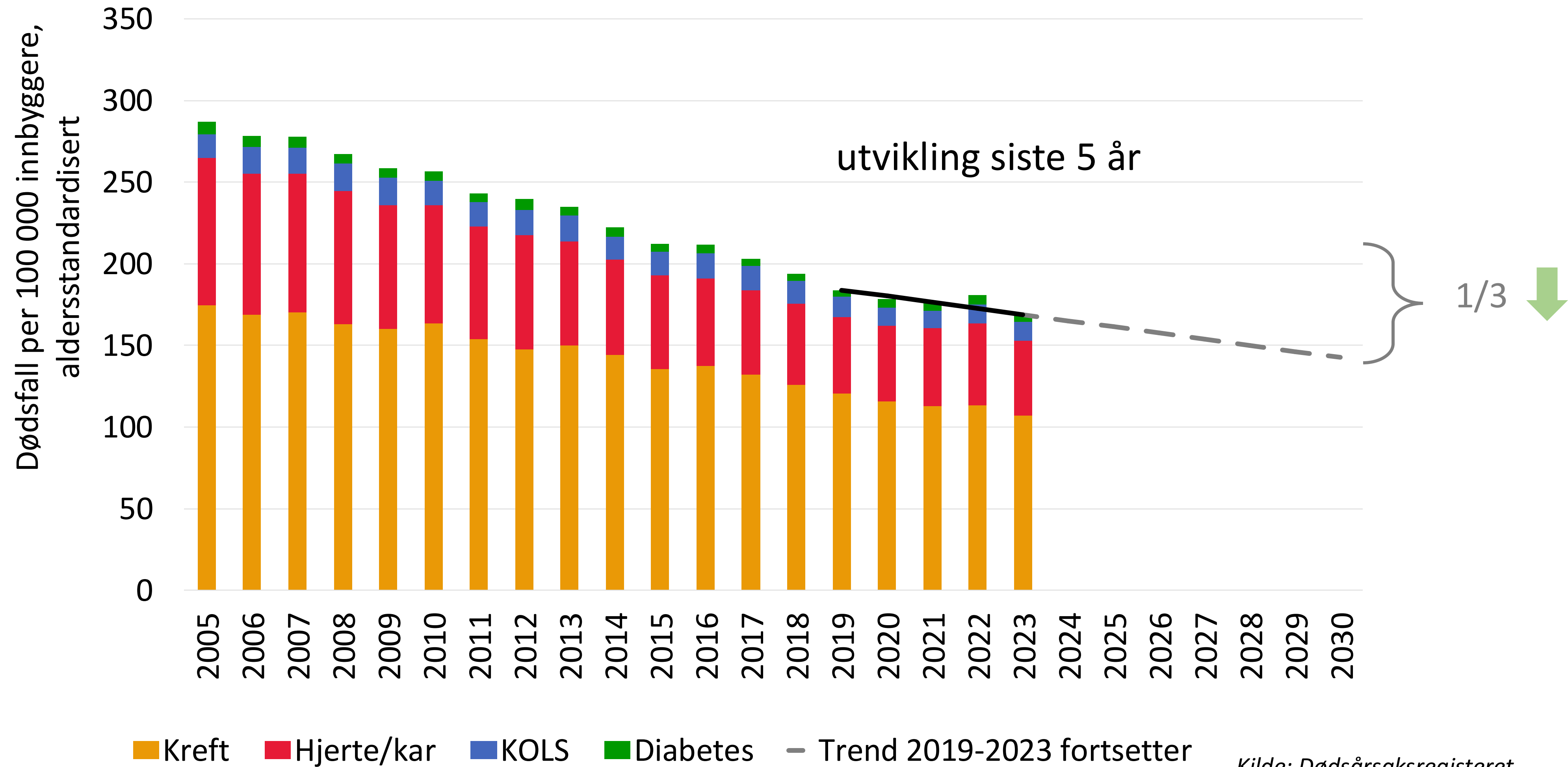
NCD-dødelighet 30-69 år

– når vi målet om å redusere dødeligheten med 1/3?

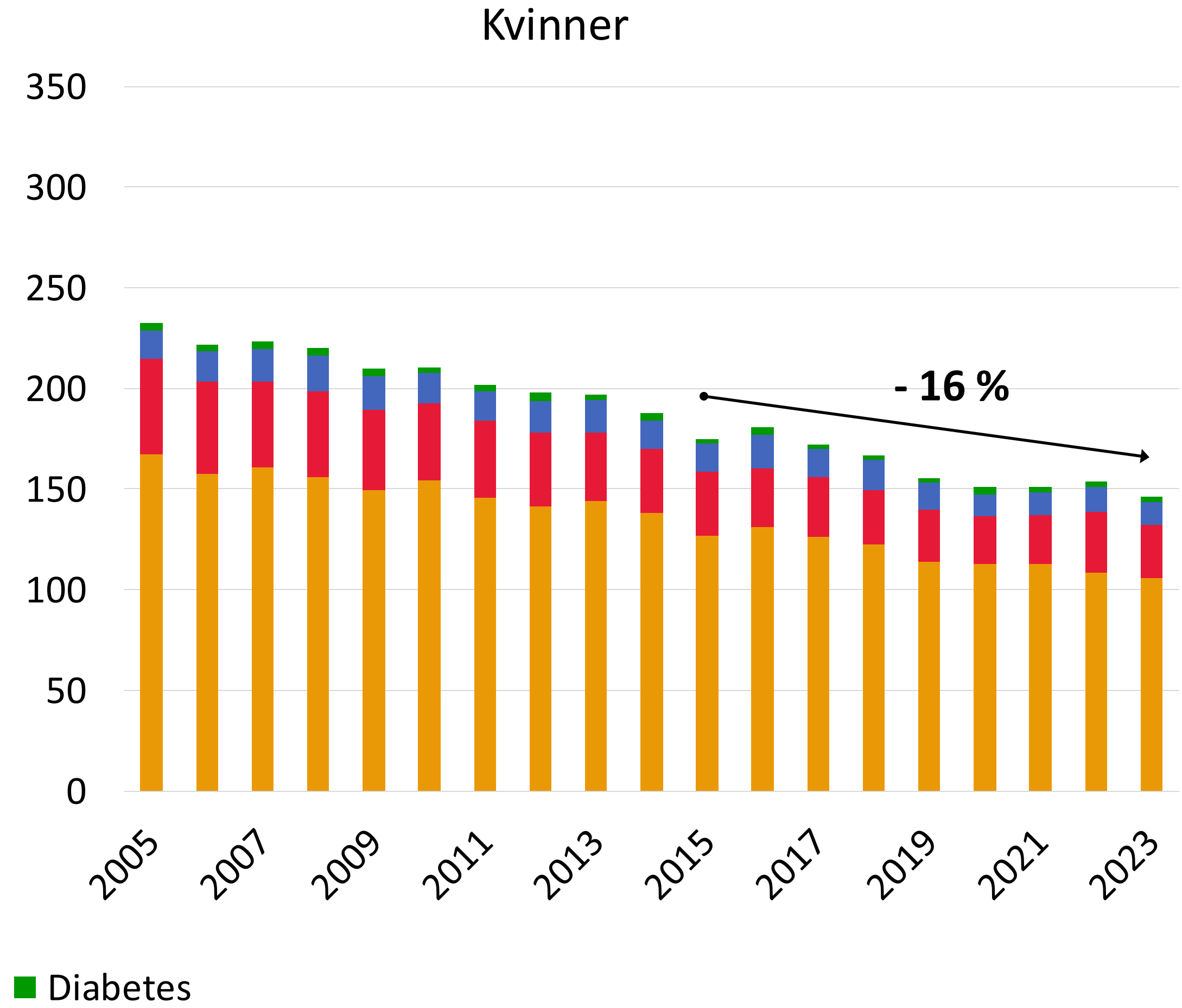
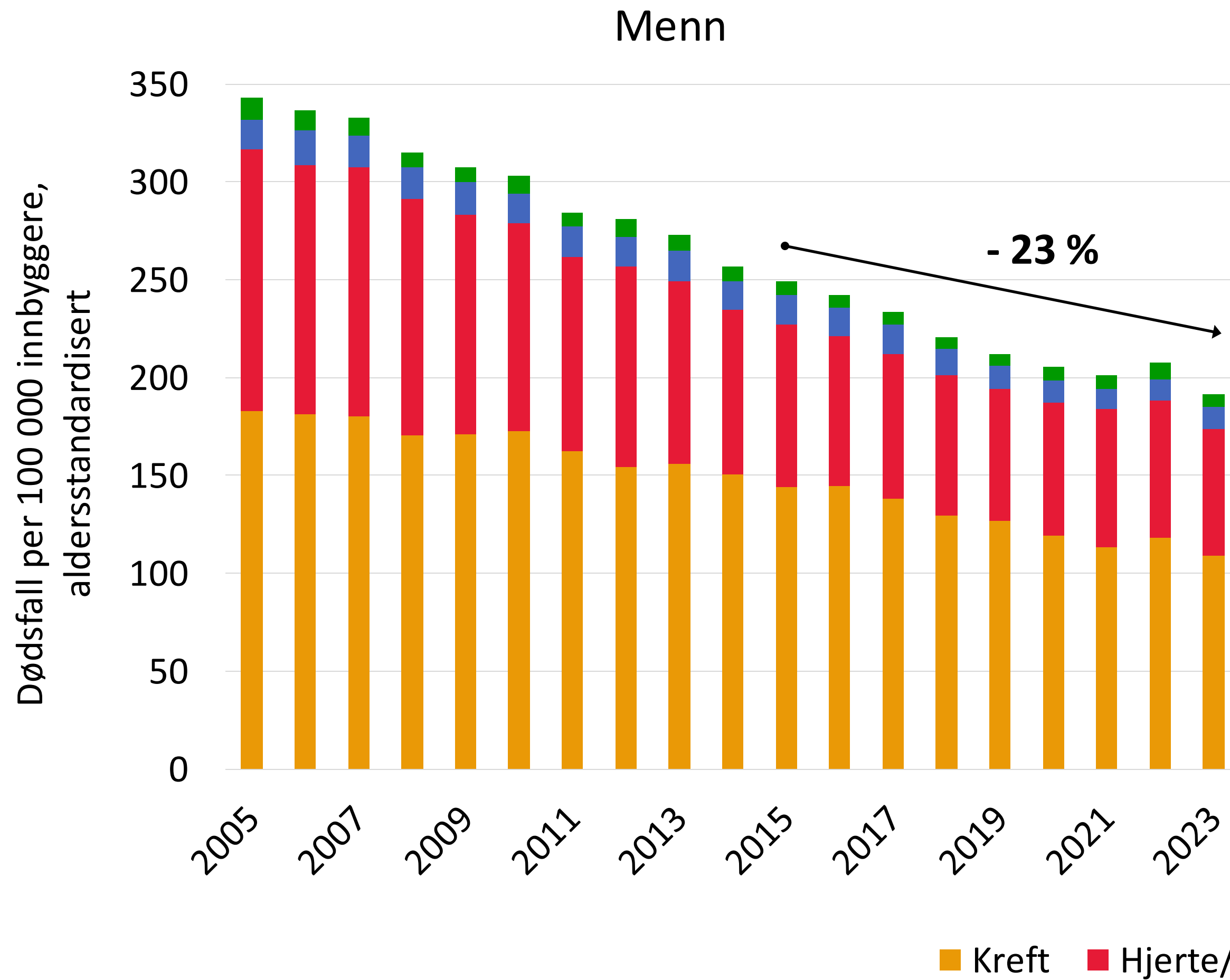

NCD-dødelighet 30-69 år

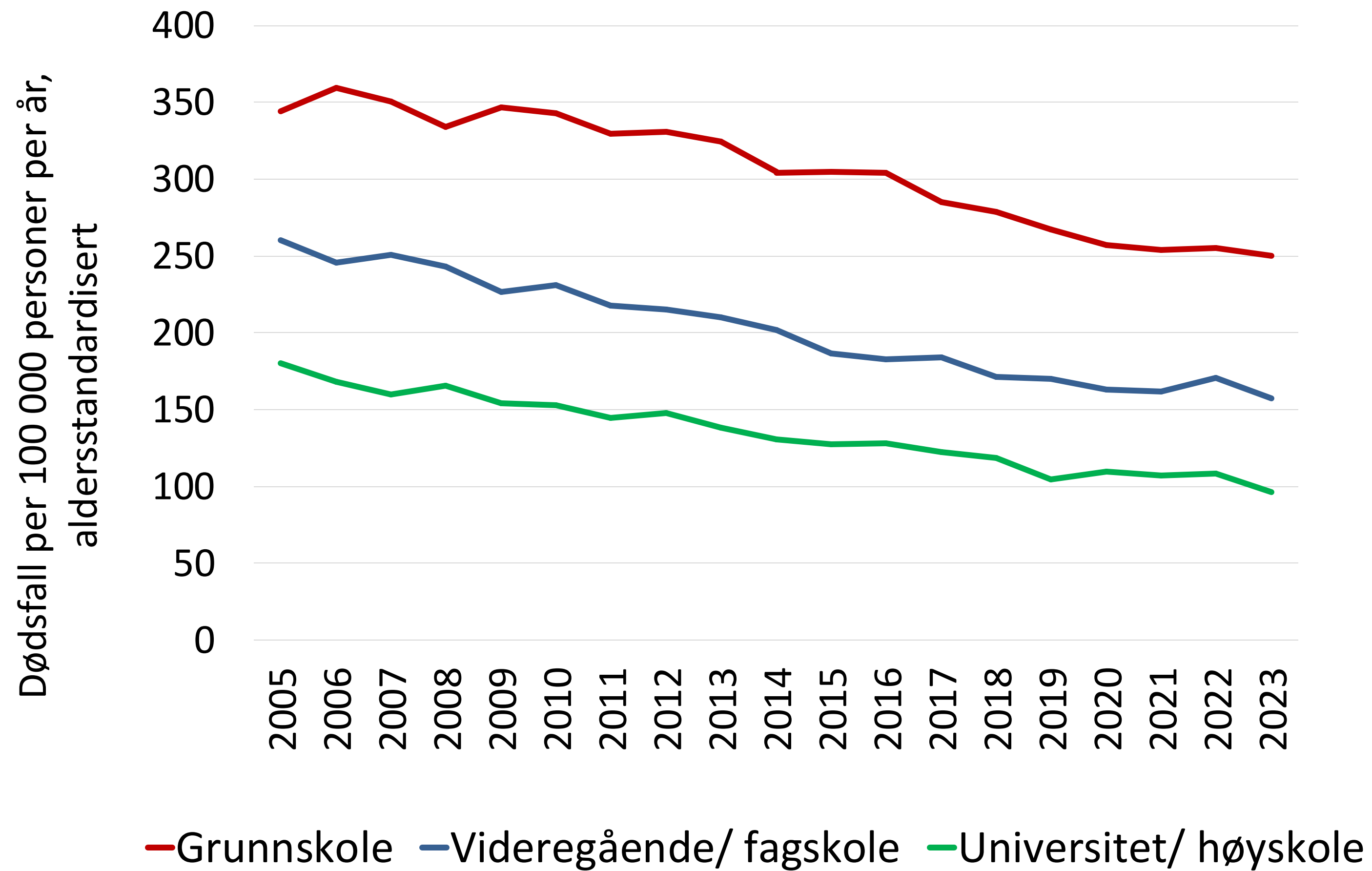
– når vi målet om å redusere dødeligheten med 1/3?

NCD-dødelighet 30-69 år

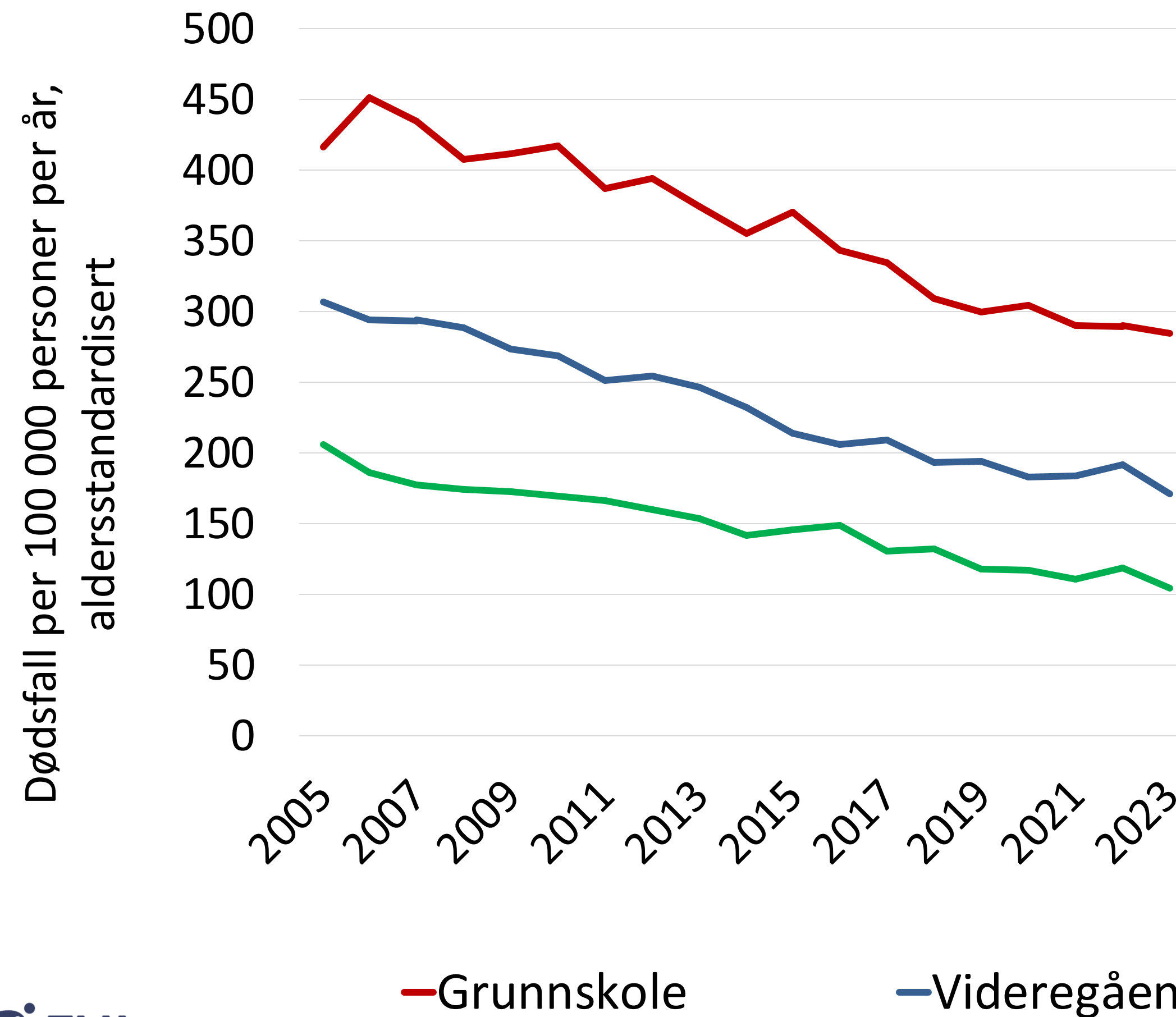

Sosial ulikhet i NCD dødelighet 30-69 år

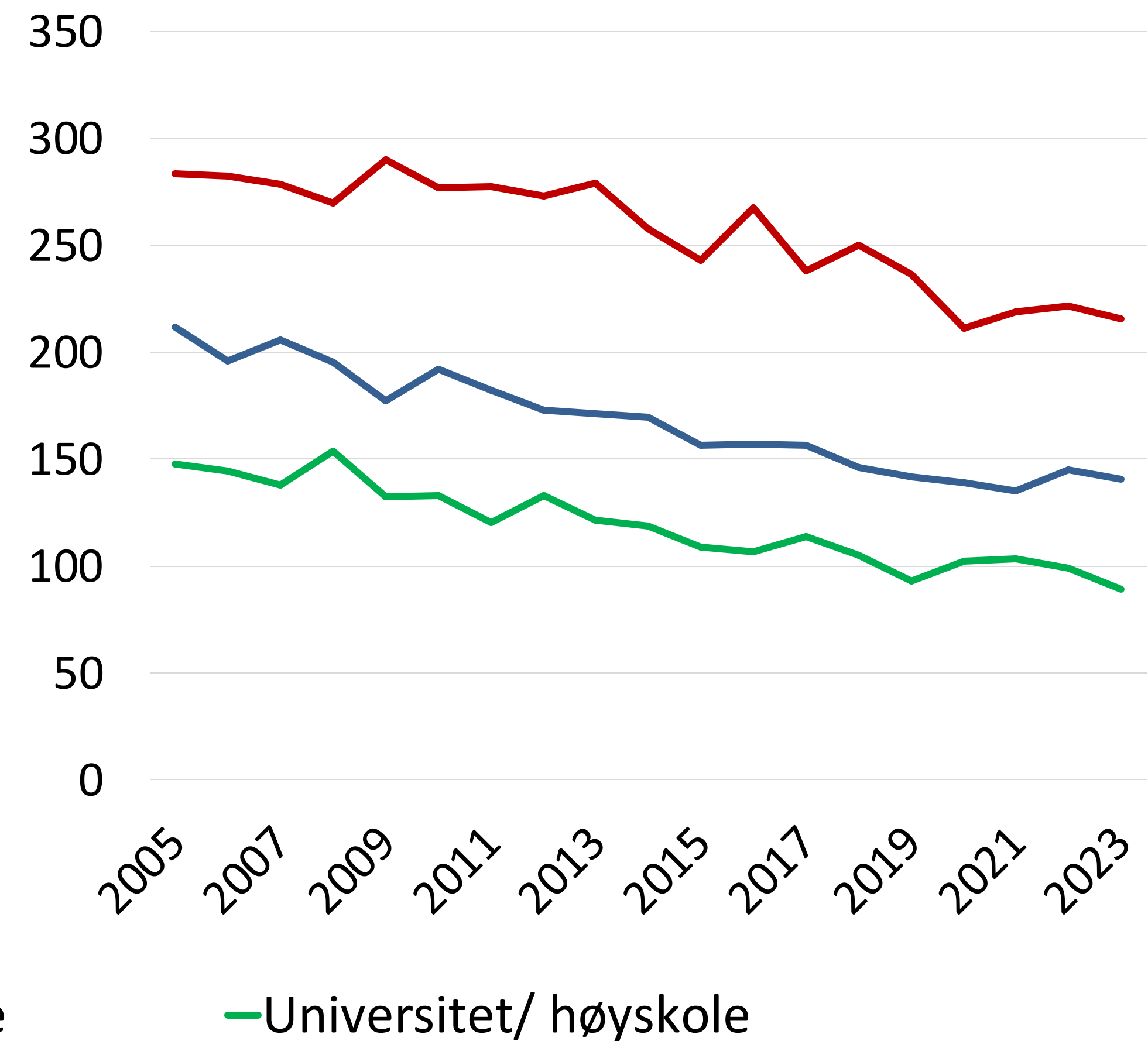

Sosial ulikhet i NCD dødelighet 30-69 år

Menn

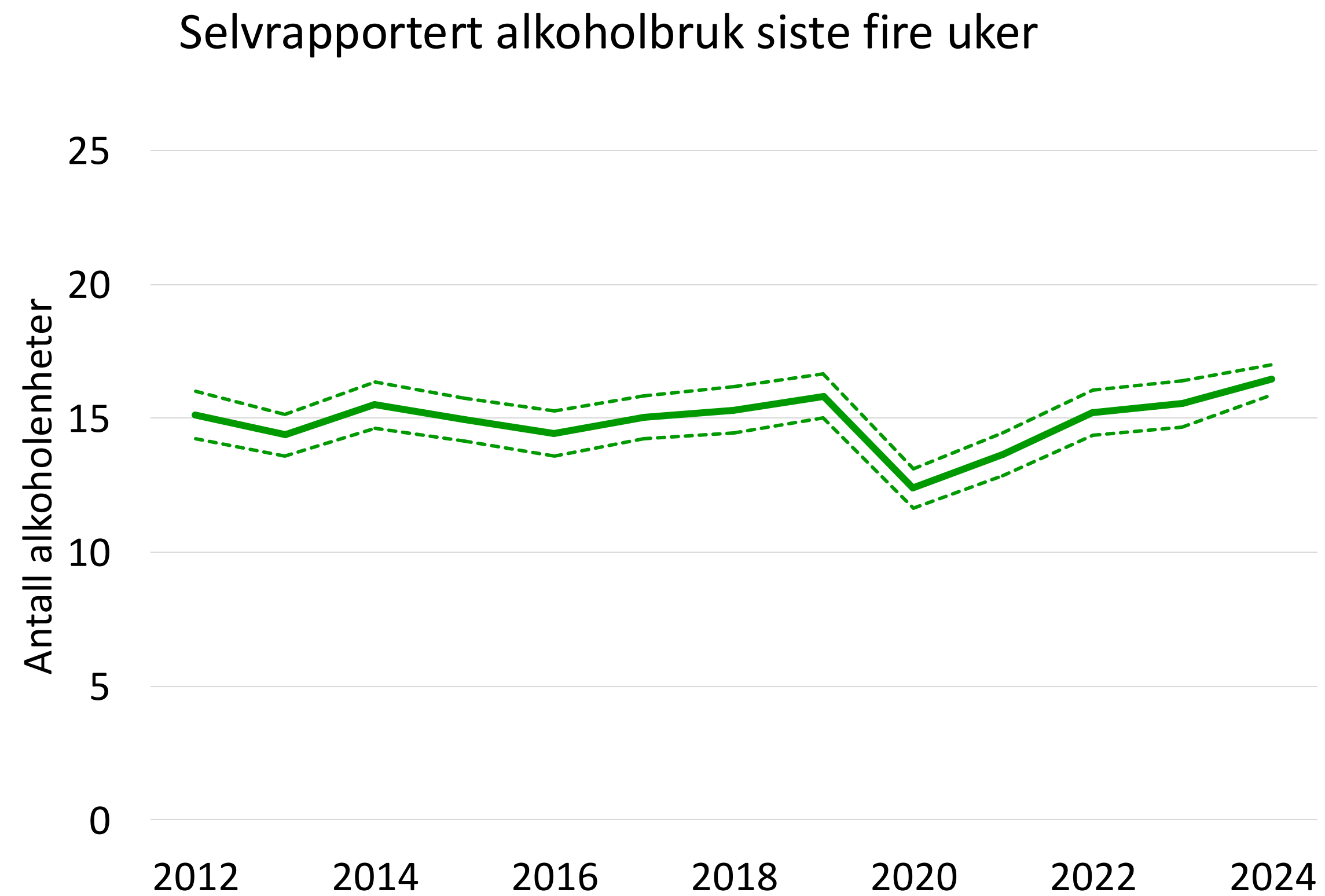

Kvinner

Nye utviklingstrekk for alkoholbruk

➡ Ingen sikker nedgang

Nye utviklingstrekk for tobakksbruk 2010-2014

Unge 16-19 år

↓ Nedgang i dagligrøyking

- Rundt 5% → 1%

↑ Økning i av-og-til-røyking

- Unge menn: Fra rundt 10% til litt over 20%
- Unge kvinner: Fra under 8% til litt over 15%

→ Uendret snusbruk

Voksne 18-74 år

↓ Nedgang i dagligrøyking

- Fra 18-19% → 6-7%

↓ Nedgang i av-og-til-røyking

- Menn 11% → 9%
- Kvinner 9% → 6%

↑ Økning i snusbruk

- Menn fra litt under 20% til 27%
- Kvinner fra 5% til litt under 15 %

Mål for ikke-smittsomme sykdommer fram mot 2025 og 2030		Når vi målet?
	Mål 1: Dødsfall før 70 års alder: 33 % nedgang	Går riktig vei: 20% nedgang
	Mål 2: Alkohol: Minst 20 % nedgang i skadelig bruk	Usikker utvikling: Ingen sikre tegn til nedgang
	Mål 3: Fysisk inaktivitet: 15 % nedgang	Nærmer oss ikke målet for barn og unge Liten nedgang for voksne
	Mål 4: Salt i kostholdet: 30 % reduksjon	Ingen sikre tegn til endring
	Mål 5: Tobakksbruk: 30 % reduksjon	Usikker utvikling: Nedgang i daglig røyking, men økning i av-og-til-røyking hos unge og snusbruk hos voksne
	Mål 6: Høyt blodtrykk: 25 % nedgang i andelen som har høyt blodtrykk	Går riktig vei
	Mål 7: Stoppe økningen i andelen med fedme og diabetes	Går feil vei for diabetes Økning i fedme, tegn til mindre bratt økning
	Mål 8: Hjerte- og karsykdom: Minst 50 prosent av de som trenger det, får behandling med legemidler eller rådgivning for å forebygge hjerteinfarkt og hjerneslag	Legemidler: JA
	Mål 9: Minst 80 prosent av befolkningen har tilgang til medisinsk behandling for ikke-smittsomme sykdommer	JA

NCD indikatorer

<https://www.fhi.no/nettpub/ncd/>

Nasjonalt NCD samarbeid

Forskningsprosjekt

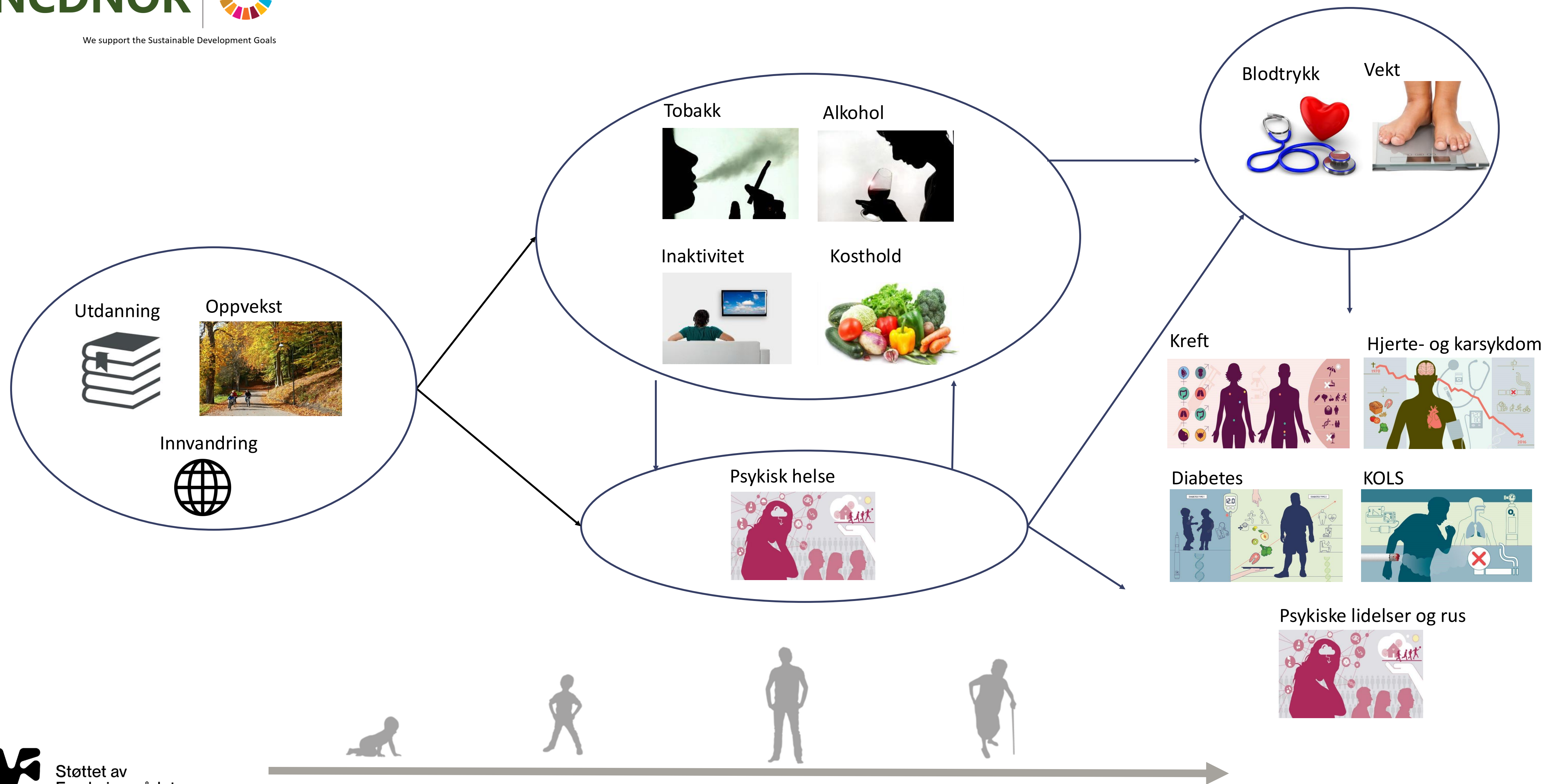
NCDNOR

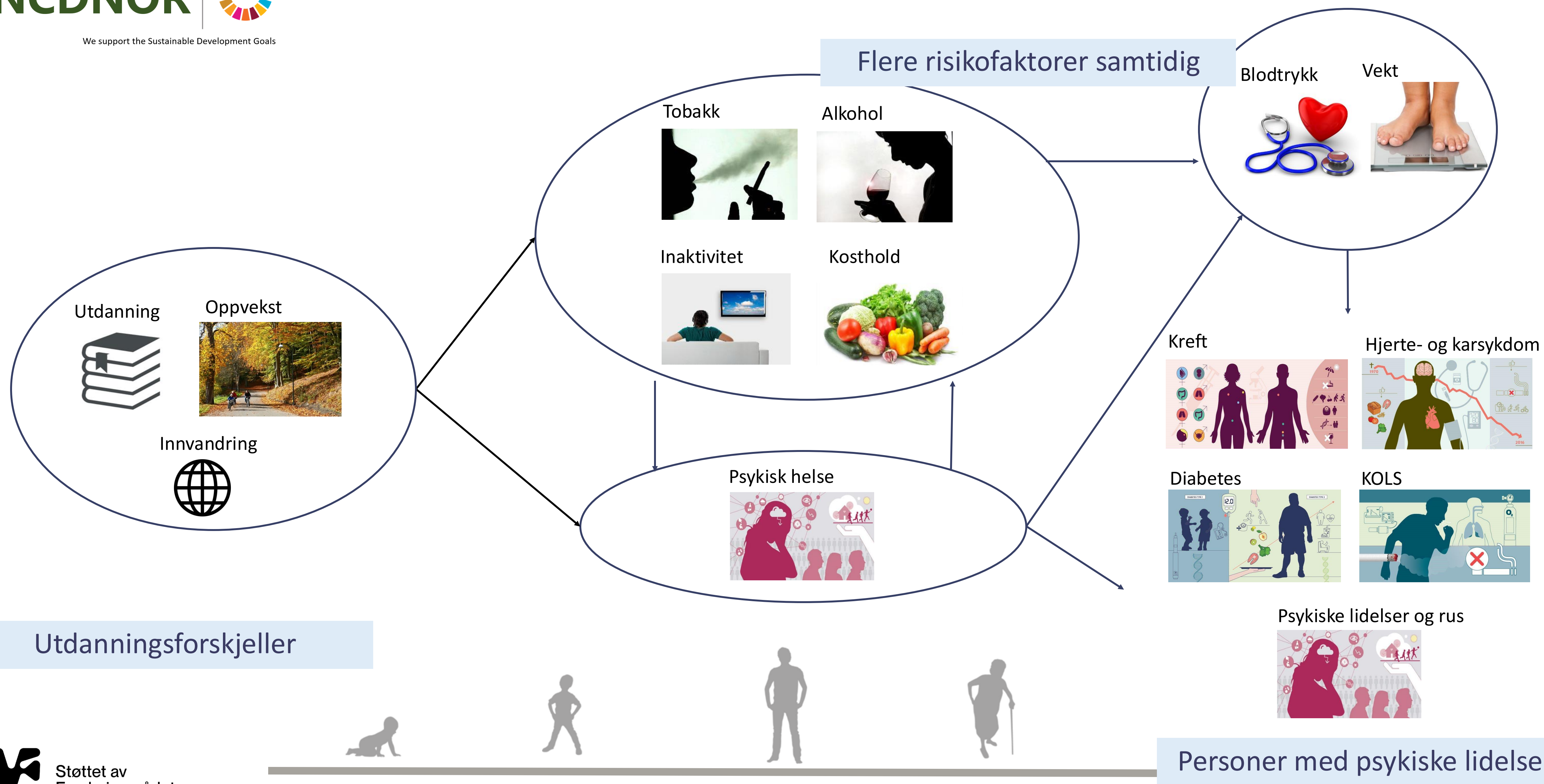

We support the Sustainable Development Goals

<https://www.fhi.no/is/studier/ncdnor/>

Oppsummering

For tidlig død av ikke-smittsomme sykdommer, før fylte 70 år:

- 20 % nedgang 2015-2023
- Vi kan nå målet om 33% nedgang til 2030
- Nedgang i alle deler av befolkningen
- Det er fremdeles store forskjeller mellom grupper

Nye utviklingstrekk som kan påvirke:

- Ingen sikre tegn til nedgang i alkoholbruk
- Usikker utvikling for tobakksbruk

Det er viktigere enn noen gang å skape kunnskap med høy kvalitet om utviklingen fremover